א) שבועות מא: ב) שם מא: כתובות פה. ג) [בערוך ערך לפתא האריך כפי' סוגיא זו]: ד) לפי' מהרש"א סד"א:

או דילמא. כיון דמוחזק לן דאין אדם פורע בתוך זמנו לא אמרינן במקום דאיכא חזקה דמרעיה לדבוריה מה לי לשקר וליהמנוהו: **אמר לו הן**. ובפני עדים: **אין לך בידי**. מפרש והולך מאי היא: **לא היו דברים מעולם**. הלכך חייב לשלם שהרי יש עדים שהודה לו בפניהם וכיון דאמר "לא לויתי" מודה הוא שלא פרע שכל מי שאינו לוה אינו פורע הלכך כאומר "לא פרעתי" דמי דאילו אמר "פרעתי" נאמן אפילו לוה בפני עדים דקי"ל בשבועות (דף מא:) המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים: **סמך לפלגא.** שלא היה כותל חדש ארוך ככותל הראשון אלא בחציו או בגובהו לא הגיע לגובהו של ראשון: **סמך לכולה**. חייב ליתן לו חלקו בכותל הראשון כאילו סמך כותל שני כנגד כל הראשון דכיון דהתחיל סופו לגמור ויתן תקרה ותכן אע"פ שלא נתן עליו את התקרה (ד) נותן מיד: **תוס'**. ויעשה עליות ע"ג תקרה ויצטרך לו כותל שהגביה חבירו. ע"כ: **ומודה רב הונא בקרנא ולופתא**. בחיבור שבקרן זוית. לופתא: חיבור הרי שהיה סוף ביתו של ראובן דבוק לכותל זה שבין שתי חצרות ולאחר זמן נמלך ראובן זה וחיבר בנין מועט בקרן זוית של סוף ביתו ובליטת הבנין מסוכה כנגד מקצת אורך הכותל המבדיל בין החצרות מודה רב הונא דלמאי דלא סמך לא סמך שאין בנין כזה עשוי לימשך (ה): **ומודה רב נחמן באפריזא ובאקבועי כשורי:** לענין גובה דקאמר רב נחמן "דלמאי דלא סמך לא סמך" מודה הוא שאם עשה בכותל שסמך מקום הנחת ראשי 'קורות עלייה' על פני כולה סופו להגביהו עוד כשיעור גובה עלייה וניחא ליה בגובה דכותל ראשון ונותן חלק בכל גובהו: **אפריזא**. עץ ארוך ועב שנותן על פני כל אורך הכותל להניח עליו ראשי קורות ומגין עליהם שלא ירקבו מחמת ליחלוח הכותל, ובלשון משנה קרוי מלטיסין או שאין לו (ו) עץ עב, עושה חורים בכותל ונותן נסרים קטנים למעלה ולמטה ולגלדין ומניח בתוכו ראשי קורות והיינו אקבעתא דכשורי: **בי כוי לא הוי חזקה**. שמעון שהגביה כותל החולק בחצר למעלה מד' אמות ועשה בו חלונות לצד ראובן להנחת ראשי קורות כמו שפירשתי לא הויא חזקה לגבי ראובן לאמר "אני סייעתיך להגביהו שאלולי שסייעתיך לא היית עושה לי הנחת קורות שאם אבא לסמוך לו כותל אחר לאחר זמן שאתן עליה תקרה" ואף על גב דמתקנה ביה 'הימלתי' הם נסרים עבים שקובעים בגדי החורים להגין על ראשי הקורות, ולא מצי למימר ראובן "אי לאו דסייעי בהדך לא טרחית כל האי טירחא": **דא"ל שמעון (ז) (לכי) מפייסת לי לא תתרע אשיתאי.** אמרתי בלבי "שמא תמלך לסמוך לי כותל אחר ולתת תקרה ותפייסני בממון במה שהגבהתי לא אצטרך לקלקל כותלי לנקוב בו חורים להנחת ראשי קורותיך": **תוס'**. **אחזיק להורדי**. כל חזקות הללו דשמעתין אינן חזקות שלש שנים דלא שייך שלש שנים אלא גבי חזקת קרקע שמחזיק בשדה חבירו ואומר לקחתיו ממך אבל הכא בחזקת תשמישין בעלמא מיירי שמשתמש בשל חבירו ובטענה אחת משתמש בפניו ושותק הויא חזקה כדמוכח לקמן דאמרי' ואי חבריה בטינא לאלתר הויא חזקה וטעמא משום דאמרינן לא שביק איניש לאישתמושי בתוך שלו תשמיש של קביעות בלא רשותו וכיון דמשתמש זה לפניו ושותק י"ל דנטל רשות ממנו או נתן לו ממון ומכר לו תשמיש זה והני מילי דהויא חזקה כגון שטוען "הוא מכר לי - או - נתן לי במתנה" אבל אם טוען נשתמשתי בפניו ושתק אינה חזקה כדתנן לקמן בחזקת הבתים (דף מא.) כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כיצד אמר לו מה אתה עושה בתוך שלי והוא א"ל שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה כו' ובכל חזקות מיירי לא שנא חזקת שלש שנים ל"ש חזקת יום אחד כי הני. ע"כ: **אחזיק להורדי**. להניח ראשי רהיטים דקים על כותל חבירו: **לא אחזיק לכשורי**. להניח עלי קורות כבדות תחת אלו: **הכי גרסינן אחזיק לנטפי אחזיק לשפכי אחזיק לשפכי לא אחזיק לנטפי**. היתה לו חזקה בחצר חבירו שיטפטף גגו מי גשמים לתוכו על פני כל אורך גגו בלא מרזב: **אחזיק לשפכי**. אם רצה עושה מרזב ויקלח כל מי הגג במקום אחד דהא עדיפא ליה לבעל החצר: **א"ד אמר רב נחמן כו'**. אבל לצריפא דאורבני לא. גג של צריף שרדי"ל בלע"ז שמכסין אותו בענפי ערבה והיינו אורבני ומתוך שהטיפין סמוכין מאד אין בעל החצר יכול להשתמש תחתיהם:

בירה

או דילמא (ב) במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר? ת"ש ובחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן היכי דמי אילימא שתבעו לאחר זמן ואמר לו "פרעתיך בזמני" פשיטא, אלא לאו דאמר ליה "פרעתיך בתוך זמני" אלמא אפילו במקום חזקה אמרי' מה לי לשקר, שאני הבא דכל שפא ושפא זמניה הוא ת"ש מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו, סמך לו כותל אחר כו' עד שיביא ראיה שנתן ה"ד: אילימא שתבעו לאחר זמנו ואמר לו "פרעתיך בזמני" אמאי לא אלא לאו דאמר (א) "פרעתיך בתוך זמני" אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר שאני הבא דאמר מי יימר דמחייבי לי רבנן א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ת"ש א) מנה לי בידך אמר לו הן, למחר אמר לו תנהו לי, אם אמר "נתתיו לך" פטור, "אין לך בידי" חייב מאי לאו "נתתיו לך" דא"ל פרעתיך בזמני "אין לך בידי" דא"ל פרעתיך בתוך זמני וקתני חייב אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר, לא, מאי "אין לך בידי" - לא היו דברים מעולם ב) דאמר מר כל האומר "לא לויתי" כאומר "לא פרעתי" דמי: סמך לו כותל אחר מגלגלין עליו את הכל כו': א"ר הונא סמך לפלגא סמך לכולה ורב נחמן אמר למאי דסמך, סמך, למאי דלא סמך, לא סמך, ג) ומודה רב הונא בקרנא ולופתא ומודה ר"נ באפריזא (ב) ובקבעתא דכשורי. אמר רב הונא בי כוי לא הוי חזקה ואע"ג דעבד ליה הימלתי דא"ל אמינא לכי פייסת לי לא ליתרע אשיתאי" (ג) אמר ר"נ אחזיק להורדי לא אחזיק לכשורי, לכשורי אחזיק להורדי, רב יוסף אמר: אחזיק להורדי אחזיק לכשורי א"ד אמר רב נחמן אחזיק: להורדי אחזיק לכשורי, לכשורי אחזיק להורדי. אמר רב נחמן אחזיק לנטפי אחזיק לשפכי, אחזיק לשפכי לא אחזיק לנטפי, ורב יוסף אמר אפילו אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי א"ג אמר רב נחמן אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי, לנטפי אחזיק לשפכי אבל לצריפא דאורבני לא, רב יוסף אמר אפי' צריפא דאורבני, עבד רב יוסף עובדא בצריפא דאורבני/ אמר רב נחמן אמר בבה בר אבוה המשכיר בית לחבירו בבירה

ואמר לו פרעתיך בזמני אמאי לא כו'. הוה מצי לשנויי הא דקתני בחזקת שלא נתן הייט בתוך זמנו או בזמנו ואמר פרעתיך בתוך הזמן דליכא מיגו כדפרי' לעיל אבל לאחר זמנו הוי בחזקת שנתן דבמקום חזקה אמרינן מה לי לשקר אך ניחא ליה לשנויי התם מימר אמר מי יימר דמחייבי לי רבנן דלא תיקשי נמי לאביי ורבא: **כל** האומר לא לויתי כאומר כו'. הקשה ה"ר יצחק מה צריך כאן לטעם כל האומר כו' הא ודאי כיון שכבר הודה תו לא מהימן לומר שלא לוה דבשלמא בשבועות (דף מא: ושם ד"ה כן) צריך להאי טעמא שאומר לו מנה לי בידך והלה אומר להד"מ ואתו עדים ואמרי דאינו שלוה ופרע השתא הא דקאמרי סהדי שלוה מהימני והא דקאמרי (ח) פרע לא מהימני דהא איהו קמכחיש להו דאמר לא לויתי והאומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי אבל הכא לא צריך כלל ואומר ר"י דאיצטריך לאשמועינן דלא מצי למימר האומר לא לויתי לא שלא לוה כלל אלא כאילו לא לויתי לפי שפרעתי קמ"ל דכאילו אומר לא פרעתי בהדיא: **סמך** לפלגא סמך לכולה. האי לפלגא איירי בין לאורך בין לגובה: ד) **ומודה** רב הונא בקרנא ולופתא. מפרש ר"ת קרנא להיכר שלא יאריך החומה יותר שבסוף אותו כותל שסמך (ט) כייפיה לקרנא כלפי כותלו של חבירו ולופתא האי היכר שלא יגביה הכותל יותר כגון שעשה היכר בראש החומה לפי שרגילין לעשות החומה צרה למעלה שיפלו הגשמים מחוץ לחומה ולא ישהו שם ומודה רב נחמן באפריזא היא היכר שיאריך עדיין הכותל שבסוף אורך החומה אינו שוה אלא אבן אחת בולטת ואחת שוקעת דודאי עדיין יאריכנו ואקבעתא דכשורי הייט שעשה מקום הנחת ראשי קורות דמוכח שסופו להגביה עד שיעור גובה עלייה:

האי

רבינו גרשום

והלה אומר לפני עדים הן. אין לך בידי מעולם חייב הואיל והודה לו מעיקרא: פרעתיך בזמנו. באותו [היום] שתבעו. אלמא דבמקום חזקה לא אמרי' מה לי לשקר. לא לעולם בעלמא אמרי' מה לי לשקר והכא כי אמר ליה אידך אין לך בידי משום מאי חייב לאו זמן ותוך זמן איכא הכא. אלא משו"ה חייב אתמול אמר לו הן בפני עדים ועכשיו אמר ליה אין לך בידי כמאן דכפר ליה בתר הודאתו דמי א) הכא אמר לויתי ויש עדים שלא יכול לומר לא פרעתי דמי וחייב לפרוע ולעולם מיהא ליכא למישמע מינה: **פיסקא** סמך לו כותל אחר. כדפרישית לעיל: סמך לפלגא סמך לכולה. שאם סמך זה כותל כנגד אותו כותל שהגביהו חבירו משלו ולא האריכו כשיעור אותו כותל כולו אלא כנגד חציו (משום דאמר סמך לכולה) אעפ"כ אמר רב הונא מגלגלין עליו את הכל ויתן חלקו הטגיע בכל הכותל אע"פ שלא סמך אלא כנגד חציו משום דאמרי' היום או למחר ימלך בעצמו ויאריכנו כנגד כולו: מה דסמך סמך. שכנגד אותו שיעור שסמך יתן חלקו ותו לא דלא מחייבי ליה עכשיו משום היום ומחר: בקרנא ולופתא. קרנא שאם התחיל אותו כותל שמרחיק שלא כנגד אותו כותל שהגביה חבירו אלא סופו של אותו כותל שסמך אותו כנגד זוית של אותו כותל שהגביה חבירו בהא מודה רב הונא שאין מגלגלין עליו ליתן אלא כנגד חלקו באותו קרן שאם היה דעתו כנגד אותו ומחר כלו כנגד אותו כותל לא היה בונה משך בנינו לצד אחר ולופתא אמנדי"ף בלע"ז כלומר שלא סמך האי כותל כנגד גובה כותל חבירו אלא הגביה כנגד מחצית כותלו של חבירו ולא משום בהא לקורות עליו שלא יתן אלא כנגד אותו גובה של אותו לופתא לפי שאין בדעתו להגביהו יותר: ומודה רב נחמן באפריזא. היינו מורפס"א בלע"ז אע"ג דאמר רב נחמן למאי דסמך סמך דלא יתן אלא כנגד שיעורא דסמך מודה שאם סמך כותלו כנגד חציו נבוה כמו אותו כותל שהגביה חבירו וחציו האחר עשה נמוך והניח על הנמוך אפריזא ודאי גלי דעתיה דהיום ומחר יניח על אותו אפריזא קורות ויגביהו בשוה לאחר זמן ובהאי מודה רב נחמן דמגלגלין עליו את הכל ואית דאמרי אפריזא (נתר) [נסר] ארוך שמשקעין באורך הכותל ובונין עליו כדי שתקשר הכותל יפה וכן בקבעתא דכשורי שאם עשה באותו מחיצה הנמוך מקום חורין כדי לקבוע בהן לאחר זמן קורות אע"ג דהשתא לא קבע בהן מגלגלין עליו את הכל דגילה דעתו דלאחר זמן יעשה שם עלייה ויגביהו: בי כוי לא הוי חזקה. כגון שסמך כותלו לחצר חבירו והוי בכותלו של זה חלונות חורין לצד חצר חבירו אין יכול חבירו להחזיק בזה הכותל ולומר שיש לו חלק בזה הכותל מחמת אלו החורין הפתוחין לרשותו ואע"ג דעביד ביה בהנהו כוי המלטה כעין שעושין בחלונות שקובעין שם הקורות מקיפין החור בלבנים כדי שלא ירקבו ראשי הקורות מלחלוח החומר ואע"פ שטוען בעל חצר אני עשיתי כל זה אין חזקה לחבירו לטעון שיש לו חלק בכותל מחמת אותן המלטות משום דמצי אמר בעל הכותל האי דעבדי הכי מצד שלך להכי עבדי דכי מפייסת לי ותקנה ממני שיהא לך רשות להשתמש בכותלי ולקבוע בו קורות שיהיו מזומנין החורין ולא הצטרך לחתור בכותל דלא מיתרע אשיתאי: אחזיק להורדי. שאם היה לאחד חזקה בכותל חבירו לקבוע בו זיזין לא יקבע בו קורות דיכול לעכב עליו ולומר אם הוחזקת לזיזין שהם דקין שאין מרעין את הכותל כל כך כקורות ודאי לא תחזיק בו לקבוע קורותיך שהם עבין: איכא דאמרי אחזיק להורדי אחזיק לכשורי. הואיל והחזיק בו בכותל קיבע מה שירצה: אחזיק לשפכי. שאם יש לא' חזקה שמרזיבו מקלח לחצר חבירו אם ירצה לסלק את מרזיבו ולהניח כל ב) תקרתו בניטוף יכול חבירו לעכב עליו ויכול לטעון טוב לי לקבל מימיך במקום א' יותר מכמה מקומות: איכא דאמרי. אחזיק נמי לנטיפי דיכול זה בעל הגג לטעון מאחר שהוחזקת לקבל מימיי מה לי בשפכי מה לי בנטיפי: אבל לצריפא דאורבני. כלומר הני מילי דאמרין אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי אם הגג מכוסה מן דפין שבולע המים אבל אם מכוסה בצריפא דאורבני באגודות של גמי או של קנים שמקלחת המים הרבה שאין שוהה בהן המים יכול לעכב עליו: ג) איכא דאמרי היינו צריפא דאורבני כלו' הני מילי דאין יכול לעכב על נטפי אם הגג עשוי כמות כל נגין שאין

מנטף

א) [אולי צ"ל בתר הודאתו דמי וכהיכי דהאומר לא לויתי ויש עדים שלוה דאינו יכול לומר לו דפרעתי דמי וחייב לפרוע וכו']: ב) [אולי צ"ל לסלק את מרזיבו ולהניח שיזב המים מכל תקרתו בניטוף וכו']: ג) [ר"ל דאיכא דמפרשי פירוש אחר בצריפא דאורבני:

כט א מיי' פ"ז מהל' טוען הל' ו ופ"ז הלכה ה סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' עט סעיף:

ל ב מיי' שם פ"ו הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף א ובהג"ה:

לא ג ד מיי' פ"ג מהל' שכנים הל' א סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנז סעיף י:

לב ה מיי' פ"ח מהל' שכנים הל' ט סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנג סעיף יט:

לג ו מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף יח:

לד ז ח מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יז:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר ליה פרעתיך בתוך: (ב) שם ומודה רב נחמן באפריזא ובאקבעתא דכשורי אמר רב נחמן כי כוי לא הוי חזקה ואע"ג דעבד ליה הימלתי דאמר ליה אמינא לכי תפייסן: (ג) שם ואמר רב נחמן אחזיק להורדי לא אחזיק לכשורי אחזיק לכשורי אחזיק להורדי רב יוסף אמר [illegible] ה"א בנמוקי יוסף: (ד) רש"י ד"ה סמך לכולה וכו' את התקרה ויתן מיד: (ה) ד"ה ומודה רב הונא וכו' יותר הכ"ד: (ו) ד"ה אפריזא וכו' ואחר שאין לו עץ עב: (ז) ד"ה דא"ל שמעון וכו' לכי מפייסת וכו' תקרה והפייסני כו': (ח) תוס' ד"ה כל וכו' שפרע לא מהימני דלא מצי למימר דאמרי לא לויתי כלל: (ט) ד"ה ומודה וכו' כיפיה לקרנא כתומס כמו שרגילין: